

"Hikâyemi sahiplenmek için" onu yazmam gerekiyordu

© TOM JAMESON / THE NEW YORK TIMES

Celia Paul'un ressam Lucian Freud'la ilişkisine, gençliğine ve sanatını kurduğu günlere dönüp baktığı ilk kitabı *Otoportre*; resme, aileye, sanata dair samimi bir iç dökümü

KAHRAMAN ÇAYIRLI

Eserleri koleksiyonlar ve müzelerde yer alan ressam Celia Paul ilk kitabı *Otoportre*'de (YKY) bu kez sözcüklerle kendi hayatını resmediyor. Bu resimde ise ailesine ilaveten asıl olarak büyük aşkı, dünya resim tarihinde özel bir yere sahip, büyük usta, İngiliz ressam (aynı zamanda Sigmund Freud'un torunu) Lucian Freud (1912-2011) da var. Celia Paul ile *Otoportre*'yi resme ve hayata bakışını ve elbette Lucian Freud'u konuştuk.

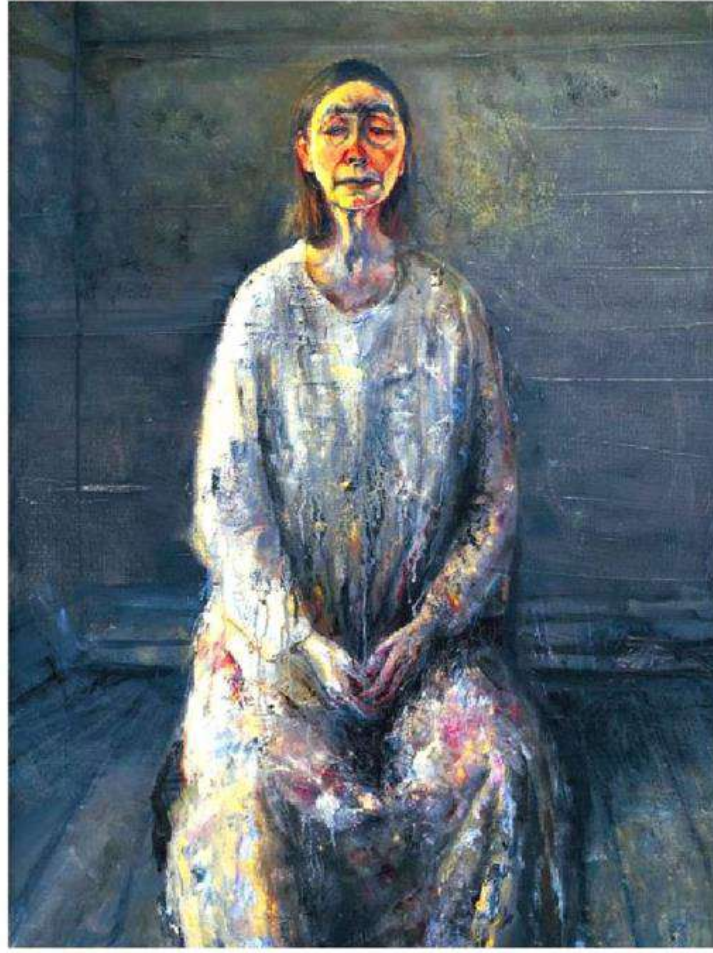
Otobiyoğrafinizi yazmaya nasıl karar verdiniz?

2011 yılında Lucian Freud öldü; 2015 yılında da annem... Bu iki kişi hayatımı şekillendirmişti. Onlar öldüğünde kendi hayatımı şekillendirmem gerekti. Ben bir anlatı ressamı değilim ama bir anlatıyı iletmem, hikâyemi sahiplenmek için onu yazmam gerekiyordu.

"Çok dindar bir ailede büyüdüm"

Lucian Freud ile tanışma hikâyeni anlatabilir misiniz?

Lucian Freud ile ilk kez 1 Ekim 1978'de tanıştım. Ben 18 yaşındaydım, o da 55. Londra'daki Slade Güzel Sanatlar Okulu'nda öğrenciydim. Lucian misafir öğretmendi. Onun ilk ders günüyü. 1978 baharında Lucian'ın resimlerinden oluşan

» Lucian Freud'un Celia Paul hakkında 1987'de yaptığı son resim *Ressam ve Model* (sağda). Paul'un ona karşılık olarak 2012'de yaptığı *Ressam ve Model* tablosu (üstte).

bir sergi görmüştüm. En çok sevdiğim resimler Lucian'ın annesine ilişkin olanlardı.

İki sanatçı olarak birbirinizden nasıl etkilendiniz?

Lucian, *Family Group* (1980) adlı resiminden çok etkilendi. Henüz Slade'deyken, 20 yaşındayken boyadığım büyük bir tuval... Sonuç, ünlü tablosu *Interior, W11: After Watteau* (1981-1983) oldu. Onun da yakın gözlem disiplini, görünen dünyaya olan ilgisi beni etkiledi. Onun herhangi bir mistisizm için zamanı yoktu ama ben dindar bir ailede büyüdüm, mistisizm benim bir parçamdı. Lucian'ın katı varoluşçulğundan ziyade maneviyatı çalışmalarına dahil ettiğimde sanatçı kimliğimi buldum.

"Kadınlar kurnaz olmalı"

Büyük erkek figürler ile anılmak yerine; bir kadın sanatçı olarak var olmak istiyorsunuz. Bu hususa dair ne söylemek istersiniz?

Sanat tarihi genel olarak erkek egemenliği altında. Kadınlar kurnaz olmalı, bu kısıtlanmışlığın içinde kendimize yer bulmak zorundayız. Başarılı kadın sanatçıların resme yaklaşımının bazı yolları var: Eski ustaları yeniden icat edebilirler; pornografiyi sanatlarında keşfedebilirler, kendi bedenlerini resmedebilirler (erkeklerin kadın bedenleriyle ne kadar ilgilendiklerini bilerek), erkeklerin ellerinde

kendi mağduriyetlerini dile getirebilirler. Paula Rego ve ben kendi mağduriyetine değinen son birkaç başarılı kadın sanatçıdan ikisiyiz. Erkek iktidarıyla, kendi boyun eğişimizle yüzleşerek güç dengesini bozabiliriz. Biyografimde Lucian Freud hakkında yazmak bunu ondan talep edebilmek demektir.

Aileniz ve özellikle annenizden çok bahsediyorsunuz. Size göre aile kelimesi ne anlama geliyor?

Ailem, doğduğum yer olan Güney Hindistan'da Hristiyan misyonerlerdi. Babam daha sonra İngiltere'deki Kuzey Devon sahilinde bir Evanjelik topluluğun lideri oldu. Çocukluğumda, babamın Bristol Katedrali'nde kilise heyeti üyesi olduğu 6 ila 11 yaşlarım arasında, kapatabileceğimiz bir ön kapısı olmayan bir evde yaşadık. Babam ve annem, ben ve dört kız kardeşim için olduğu kadar topluluk üyeleri için de ebeveyni. Sanırım bu benim anne olma yeteneğimi etkiledi. Anneliğin yalıtılmışlığına karşı doğuştan bir güvensizliğim var.

Kendi kişisel sanat yolculuğunuzu ve kırılma noktalarını nasıl tanımlarsınız?

İlk sanat eserlerim doğaya ilişkindi. Bu resimler beni Slade'e götürdü. 'İnsanlara' odaklanmak, insan figürleri çizmek, sonra Lucian'la ilgilenmek portreyi sanatımın ana teması haline getirdi. Annemi tekrar tekrar resmettim, kız kardeşlerimi, yakın arkadaşlarımı,

"Lucian bir Dostoyevski karakteriydi"

Lucian Freud sanatçı kişiliğinin dışında özel yaşamında nasıl biriydi?

Lucian hayatı boyunca dramatik bir şekilde değişti. Onu ilk tanıdığım daha sonra olacağı ünlü insan değildi. Birlikte geçirdiğimiz ilk yıllarda Lucian, bir Dostoyevski karakteri gibiydi; vahşi, zorlayıcı, çok güzel. Daha başarılı ve yerleşik hale geldikçe, sakinleşti. Son yıllarında çoğunlukla çok nazik ve iyi niyetliydi. Bence bu kadar övülmüş olmak onun için önemliydi.

kocam Steven Kupfer'ı... Son zamanlarda yeniden doğaya ilişkin çalışmaya başladım.

"Lucian'la ilgilenmek portreyi ana tamam haline getirdi"

Sanat tarihi kadının nesne, erkeğin özne olduğu tablolara alışkın, siz bu durumu tersine çeviriyorsunuz...

Lucian'ın benim hakkımda yaptığı son resim *Ressam ve Model* (1986-1987) başlığını taşıyor. Lucian beni, önümdeki kanepede bacakları açık şekilde uzanmış çıplak bir adamın önünde duran bir ressam olarak tasvir etti. Niyeti nesne/öznenin normal cinsiyet dengesini tersine çevirmektir. Bu bir erkek ressamın sanat eseriymi. Kendi *Ressam ve Model*'imi (2012)

çizerek dengeyi düzeltmem gerekiyordu. Kendimi yine Lucian için itaatkâr bir şekilde otururken tasvir ettim. Ellerim kucağımda kenetlenmiş ve gözlerim yere eğik... Giydiğim elbiseye kendi fırçamın boyası bulaşmış ve ayakla-

rımdaki boya tüpleri bana ait. Bu otoportreyi yaparak iddiamı destekledim: Ben 'Ressam' ve 'Model'im.

Şu an hayatınızın nasıl bir noktasındasınız?

Bazı yönlerden kendimi hiç bu kadar özgür hissetmemiştim. Sanatım tanınıyor. Çalışmaya bayıldığım bir stüdyom var. Ama özgürlük yalnızlık pahasına geldi. Resimlerim şimdilik uğruna yaşadığım şeyler. Dışarıdan bakıldığında, hayatım çok üzücü görünebilir. İçeriden, daha az zamanım kaldığını bilerek sanat yapma düşüncesi, bu meydan okuma beni heyecanlandırıyor. •

Otoportre / Celia Paul / Çeviren: Mine Haydaroğlu / YKY/ Otobiyoğrafi/ 176 Sayfa

